

Projekt

z dnia 17 marca 2025 r.

Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR VIII/.../2025
RADY GMINY POŚWIĘTNE**

z dnia 27 marzec 2025 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Ofiar Przemocy Domowej na lata 2025 – 2030

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1465, 1572, 1907, 1940) oraz art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t. j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1673 ze zm.) Rada Gminy Poświętne uchwala, co następuje:

§ 1 Przyjmuje się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Ofiar Przemocy Domowej na lata 2025 – 2030, stanowiący załącznik nr 1 do uchwały.

§ 2 Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Poświętne.

§ 3 Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady Gminy

Elżbieta Fiedorek

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Ofiar Przemocy Domowej na lata 2025 – 2030

I. WPROWADZENIE

1. Wprowadzenie

W Polsce problem przemocy domowej jest traktowany jako problem społeczny. Najczęstszymi powodami kłótni w polskich rodzinach jest brak pieniędzy, bezrobocie, nadużywanie alkoholu, trudności wychowawcze, nie wypełnianie obowiązków domowych, złe stosunki małżeńskie, sąsiedzkie oraz choroby natury psychicznej. Często zdarza się, że z pozoru błaha kłótnia przeradza się w dramatyczną awanturę. Nadal wiele osób doznających przemocy zaprzecza istnieniu problemu w ich środowisku. Wynika to z wielu aspektów: wstydu, nieufności, bezradności, obaw o własne zdrowie i życie oraz braku gotowości do zmiany własnego życia. Nie budzi wątpliwości fakt, że zadaniem państwa jest zatem ochrona rodziny przed zagrożeniami płynącymi z zewnątrz i wewnątrz, w tym zwłaszcza przed przemocą ze strony najbliższych. Podejmowanych jest szereg działań i inicjatyw mających na celu chronić ofiary przemocy. Badania pokazują, że należy skupić się na działaniach zlokalizowanych najbliżej ofiar, w miejscu ich zamieszkania czyli w gminie.

Zadaniem własnym gminy jest opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej.

Program określa wachlarz zaplanowanych działań, których celem będzie zmniejszenie skali zjawiska przemocy na terenie Gminy Poświętne oraz stworzenie jednolitego i profesjonalnego systemu pomocy dla osób zagrożonych lub uwikłanych w zjawisko przemocy domowej.

Program adresowany jest do osób doświadczających jak i stosujących przemoc oraz do społeczności lokalnej.

II. PODSTAWY PRAWNE

Podstawą prawną działań związanych z przeciwdziałaniem przemocy jest:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 02 kwietnia 1997 r.,
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej,
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej,
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym,
- Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy,
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks Karny.

III. TEORETYCZNE PODSTAWY ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE

Według polskich regulacji prawnych przemoc jest przestępstwem. W zależności od tego, czy przemoc ma charakter jednorazowy, czy się powtarza, jest ścigana z różnych artykułów Kodeksu karnego. Jeżeli przemoc ma charakter ciągły, zostanie zakwalifikowana jako przestępstwo znęcania się nad rodziną zgodnie z art. 207 Kodeksu karnego, które jest ścigane z urzędu.

Przemoc domowa zgodnie z art. 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej to: „jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej.”

Przez osobę doznającą przemocy domowej należy także rozumieć małoletniego będącego świadkiem przemocy domowej wobec osób, o których mowa wyżej.

Świadek przemocy domowej – należy przez to rozumieć osobę, która posiada wiedzę na temat stosowania przemocy domowej lub widziała akt przemocy domowej.

Osoba stosująca przemoc domową to osoba pełnoletnia, która dopuszcza się przemocy domowej wobec osób, o których mowa powyżej.

Wyróżnia się następujące formy **przemocy**:

1. **Przemoc fizyczna** – jej celem jest zadanie ofierze bólu fizycznego, uszkodzenie jej ciała, pogorszenie jej zdrowia lub pozbawienie ją życia.
2. **Przemoc seksualna** – to zachowanie zmuszające ofiarę do podjęcia niechcianych zachowań seksualnych lub zdeprecjonowania jej seksualności.
3. **Przemoc psychiczna** – to zachowanie, którego celem jest umniejszanie poczucia własnej wartości ofiary, wzbudzanie w niej strachu.
4. **Przemoc ekonomiczna** – to każde zachowanie, którego celem jest ekonomiczne uzależnienie ofiary od sprawcy.
5. **Zaniedbanie** – to ciągłe niezaspokajanie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych.

Osobami doświadczającymi przemocy domowej są najczęściej kobiety, dzieci, osoby starsze lub niepełnosprawne, ale bywają też nimi mężczyźni. Przemoc taka jest narzędziem oddziaływania zmierzającego nieraz do wzniosłych celów, które uzasadniają bolesne dla bliskiej osoby środki. Jednym ze szczególnie ważnych źródeł przemocy jest skrywane i dotkliwe poczucie niemocy, impotencji fizycznej lub psychicznej, które sprawca stara się zagłuszyć, a czasem zanegować poprzez akty przemocy.

Cechą charakterystyczną zjawiska przemocy domowej jest tendencja do powtarzania się pewnych prawidłowości nazwanych cyklem przemocy. W cyklu przemocy obserwuje się następujące po sobie fazy:

1) **Faza narastającego napięcia** – jest to początek cyklu, charakteryzuje się on wzrostem napięcia i natężeniem sytuacji konfliktowych. Na tym etapie dochodzi do rozmaitych incydentów takich jak np. przejawy zazdrości, gniewu, kontrolowanie członków rodziny, używanie obraźliwych słów, poniżanie bliskiej osoby. Sprawca jest stale poirytowany i prowokuje kłótnie. Osoba, wobec której kierowana jest złość partnera stara się za wszelką cenę uspokoić sytuację zaspakajając żądania partnera i robiąc wszystko by poprawić mu nastrój. Często sama obarcza się winą za jego zachowanie i dąży do zadośćuczynienia i uszczęśliwienia sprawcy. Przyczyny narastającego napięcia mogą tkwić

poza rodziną, czasem są to błahostki, drobne nieporozumienia, które spiętrzają napięcie. Sytuacja staje się nie do zniesienia i pojawia się agresja.

2) **Faza ostrej przemocy** – następuje wybuch gniewu i wyładowanie agresji na ofierze. Ta faza trwa stosunkowo krótko, ale może się zakończyć dramatycznie: pobiciem, uszkodzeniem ciała, a nawet śmiercią zaatakowanej osoby. W trakcie ataku ofiara robi wszystko, żeby ochronić siebie i uspokoić partnera. Zabiegi te jednak rzadko przynoszą pożądany skutek. Wraz z ustaniem aktu przemocy ofiara znajduje się w stanie szoku, nie chce uwierzyć w to, co się stało. Pojawia się u niej przerażenie, bezradność, poczucie wstydu, ale także złość, która powoduje, że najczęściej w tej fazie trwania przemocy osoby, które jej doznały decydują się na wezwanie pomocy i złożenie skargi, a więc początkująca interwencję w sytuacji przemocy domowej. Jeśli osoba zagrożona przemocą nie zgłosi się do właściwych instytucji po pomoc, jest to ostatni moment by przerwać cykl przemocy, nim rozpocznie się ona na nowo.

3) **Faza miodowego miesiąca** – jest to faza skruchy ze strony sprawcy, okazywania żalu, miłości. Agresor usprawiedliwia swoje zachowanie, okazuje żal z powodu tego, co się stało i obiecuje, że to już się więcej nie powtórzy. Na nowo zdobywa zaufanie osoby, którą skrzywdził, staje się miły, uczynny. Ofiara wbrew zdrowemu rozsądkowi i wcześniejszym doświadczeniom wierzy sprawcy, w to, że się zmienił, bo z całych sił pragnie, żeby tak właśnie było. W tej fazie wycofuje się z wcześniej podjętych działań, rezygnuje z pomocy, wycofuje skargi. Stopniowo sprawca przestaje być miły, napięcie ponownie narasta i faza kończy się nawrotem przemocy. Wraz z upływem czasu faza miodowego miesiąca ulega skróceniu, a akty przemocy stają się coraz bardziej brutalne i niebezpieczne dla ofiary.

Przemoc ze strony najbliższej osoby jest doświadczeniem traumatycznym, okaleczającym psychikę. Przemoc domowa przybiera różne formy: od przemocy fizycznej, przez przemoc psychiczną i seksualną, po przemoc ekonomiczną. Przemoc w rodzinie rzadko jest incydem jednorazowym. Zazwyczaj ma ona charakter długotrwały i cykliczny.

Cykle przemocy:

1. **Faza narastania napięcia** – początkiem cyklu jest zwykle wyczuwalny wzrost napięcia, narastają sytuacje konfliktowe.
2. **Faza ostrej przemocy** – następuje wybuch agresji, sprawca przemienia się w kata, może dokonać strasznych czynów nie zwracając uwagi na krzywdę innych.
3. **Faza miodowego miesiąca** – to czas skruchy i okazywania miłości. Sprawca zaczyna dostrzegać to, co się wydarzyło. Próbuje załagodzić sytuację, przeprasza, obiecuje poprawę, staje się uczynny i miły. Pozwala ofiarom uwierzyć, że teraz będzie inaczej.

Przemoc ma tragiczne konsekwencje. Prowadzi nie tylko do uszkodzeń ciała ofiary, ale przede wszystkim do zaburzeń emocjonalnych oraz zaburzeń w sposobie, w jaki postrzega ona sama siebie, sprawcę oraz innych ludzi. Narastanie zjawiska przemocy wymaga niezwłocznego podjęcia działań zawartych w niniejszym Programie. Z powodu wielu następstw takich doświadczeń, cierpią nie tylko ci, którzy są ofiarami, ale również bezsilni świadkowie obserwujący akty przemocy, tj. najczęściej dzieci. Zgodnie z art. 2 ust. 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej „Przez osobę doznającą przemocy domowej należy także rozumieć małoletniego będącego świadkiem przemocy domowej wobec osób, o których mowa w ust. 1 pkt 2.”

U osób doznających przemocy domowej obserwuje się szereg konsekwencji przemocy. Są to m.in.:

- zaniżone poczucie wartości;
- przekonanie o nieważności swoich potrzeb, marzeń, planów^{[1][2]};
- poczucie braku wpływu na własne życie, braku siły, mocy wewnętrznej^{[1][2]};

- rozwiniętą silną zależność;
- przekonanie, że nic nie zmieni mojej sytuacji (bierność);
- obniżony nastrój, drażliwość;
- dolegliwości psychosomatyczne;
- brak szacunku dla siebie;
- poczucie winy, obwinianie siebie za akty przemocy;
- zaburzenia snu;
- zaburzenia lękowe;
- zaburzenia depresyjne;
- poważne obrażenia ciała;
- problemy z nadużywaniem alkoholu, leków.

IV. ADRESACI PROGRAMU

Adresatem programu jest cała społeczność Gminy Poświętne, ponieważ przemoc domowa jest zjawiskiem społecznym. W sposób szczególny Program przeciwdziałania przemocy jest adresowany do osób stosujących przemoc i doznających przemocy, a także osób i służb pracujących z osobami i rodzinami zagrożonymi bądź dotkniętymi przemocą domową. Działania ujęte w programie adresowane są do wszystkich mieszkańców.

V. REALIZATORZY PROGRAMU

Podmioty działające na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

- 1) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Poświętnem,
- 2) Zespół Interdyscyplinarny w Poświętnem
- 3) Komisariat Policji w Łapach,
- 4) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Poświętnem,
- 5) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Białymstoku,
- 6) Szkoła Podstawowa w Poświętnem,
- 7) Sąd Rejonowy w Białymstoku - Kurator sądowy,
- 8) NZOZ „TOP-MEDIC” w Poświętnem.

W działania profilaktyczne i pomocowe mogą zostać zaangażowane także inne podmioty takie, które zostały wymienione w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy domowej: Żandarmeria Wojskowa, a także inne podmioty NGO.

VI. CHARAKTERYSTYKA ZJAWISKA PRZEMOCY

Jedną z kluczowych instytucji świadczących pomoc dla rodzin z problemem przemocy domowej jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Poświętnem oraz funkcjonujący w jego ramach Zespół Interdyscyplinarny przy Urzędzie Gminy w Poświętnem. W ramach pracy na rzecz rodzin doświadczających przemocy domowej pracownicy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej współpracują m.in. z instytucjami i służbami takimi jak: Policja, Prokuratura, Sąd Rejonowy - kuratorzy, służba zdrowia, oświata. Na podstawie rozmów z osobami doznającymi przemocy można także wysnuć wnioski, że stosowanie przemocy w wielu rodzinach traktowane jest jako normalny styl komunikacji, czy modelu związku z dominacją jednej ze stron. Tym samym niezbędne jest podejmowanie działań w zakresie psychoedukacji i obowiązujących przepisów prawa.

Trudno jest w sposób jednoznaczny określić wielkość zjawiska przemocy na terenie gminy w związku z występowaniem przemocy ukrytej, czyli nie ujętej w statystykach z powodu braku wiedzy

na jej temat. Zazwyczaj inne formy przemocy poza fizyczną są trudne do zauważenia przez osoby postronne.

Działania wynikające z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej koordynuje Zespół Interdyscyplinarny powołany Zarządzeniem Wójty Gminy Poświętne nr RGK.0050.73.2023 z dnia 13 listopada 2023 r. w sprawie powołania Zespołu Interdyscyplinarnego.

W skład Zespołu Interdyscyplinarnego wchodzi przedstawiciele instytucji:

1. Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Poświętnem,
2. Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Poświętnem,
3. Komisariatu Policji w Łapach,
4. Szkoły Podstawowej w Poświętnem
5. NZOZ „Top-Medic” w Poświętnem,
6. Stowarzyszenie „Orkan”,
7. Sąd Rejonowy w Białymstoku – Kurator sądowy

Do zadań zespołu interdyscyplinarnego należy tworzenie warunków umożliwiających realizację zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej oraz integrowanie i koordynowanie działań wyżej wymienionych podmiotów, w szczególności przez:

- 1) diagnozowanie problemu przemocy domowej na poziomie lokalnym;
- 2) inicjowanie działań profilaktycznych, edukacyjnych i informacyjnych mających na celu przeciwdziałanie przemocy domowej i powierzanie ich wykonania właściwym podmiotom;
- 3) inicjowanie działań w stosunku do osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową;
- 4) opracowanie projektu gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej;
- 5) rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym;
- 6) powoływanie grup diagnostyczno-pomocowych i bieżące monitorowanie realizowanych przez nie zadań;
- 7) monitorowanie procedury „Niebieskie Karty”;
- 8) przekazywanie informacji, o zmianie miejsca zamieszkania osób objętych procedurą „Niebieska Karta”;
- 9) kierowanie osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programie psychologiczno-terapeutycznym dla osób stosujących przemoc domową;
- 10) składanie, na wniosek grupy diagnostyczno-pomocowej, zawiadomienia o popełnieniu przez osobę stosującą przemoc domową wykroczenia, o którym mowa w art. 66c ustawy z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń, programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową.

Natomiast indywidualnymi przypadkami występowania przemocy zajmują się grupy diagnostyczno- pomocowe, zwoływane na skutek zgłoszeń i podejmowanych interwencji, w celu wszczęcia procedury „Niebieska Karta”:

Do zadań grup diagnostyczno- pomocowych należy, w szczególności:

1. dokonanie, na podstawie procedury „Niebieskie Karty”, oceny sytuacji domowej osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową;
2. realizacja procedury „Niebieskie Karty” w przypadku potwierdzenia podejrzenia wystąpienia przemocy domowej, zwłaszcza w sytuacji wystąpienia ryzyka zagrożenia życia lub zdrowia;
3. zawiadomienie osoby podejrzanej o stosowanie przemocy domowej o wszczęciu procedury „Niebieskie Karty” pod jej nieobecność;

4. realizacja działań w stosunku do osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową;
5. występowanie do zespołu interdyscyplinarnego z wnioskiem o skierowanie osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową albo w programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową;
6. występowanie do zespołu interdyscyplinarnego z wnioskiem o złożenie zawiadomienia o popełnieniu przez osobę stosującą przemoc domową wykroczenia, o którym mowa w art. 66c ustawy z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń;
7. monitorowanie sytuacji osób doznających przemocy domowej, a także zagrożonych wystąpieniem przemocy domowej, w tym również po zakończeniu procedury „Niebieskiej Karty”;
8. zakończenie procedury „Niebieskiej Karty”;
9. dokumentowanie podejmowanych działań, stanowiących podstawę:
 - a) uznania braku zasadności wszczęcia procedury „Niebieskiej Karty”,
 - b) wszczęcia procedury „Niebieskiej Karty”;
10. informowanie przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego o efektach podjętych działań w ramach procedury „Niebieskiej Karty”.

Prowadzone działania lokalne jak i ogólnopolskie powodują zmiany świadomości społecznej i z jednej strony zwiększa się gotowość domniemanych ofiar przemocy do ujawniania takich spraw, a z drugiej wiążą się z większym profesjonalizmem przedstawicieli służb zobowiązanych do podejmowania interwencji i udzielania pomocy.

Tabela nr 1. Liczba prowadzonych Niebieskich Kart na terenie gminy Poświętne w latach 2022-2024

Rok	Liczba prowadzonych Niebieskich Kart	Liczba wniosków do Sądu o wgląd w sytuację rodziny	Liczba wniosków do GKRPA
2022	6	1	0
2023	3	0	0
2024	6	2	1

Zródło: Opracowanie własne GOPS w Poświętnem

Tabela nr 2. Liczba formularzy "Niebieska Karta - A" wypełnionych w latach 2022-2024 r. przez przedstawicieli poszczególnych podmiotów

LICZBA WYPEŁNIONYCH FORMULARZY "NIEBIESKA KARTA" na terenie Gminy Poświętne			
Rok	2022	2023	2024
Jednostki organizacyjne pomocy społecznej	1	1	2
Policja	5	2	4
Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	0	0	0
oświata	0	0	0
Ochrona zdrowia	0	0	0
Żandarmeria wojskowa	0	0	0

Pedagog, psycholog lub terapeuta, będący przedstawicielem organizacji pozarządowej	0	0	0
ogółem	6	3	6

Zródło: Opracowanie własne GOPS w Poświętnem

Obecnie obowiązujące rozwiązania prawne, zawarte w procedurze "Niebieskiej Karty", nie wymagają zgody osoby doznającej przemocy domowej, ani osoby stosującej przemoc domową na prowadzenie NK. Wprowadzono zasadę realizacji NK, według miejsca zamieszkania osoby doznającej przemocy domowej. Obowiązkiem GDP (grupy diagnostyczno-pomocowej) będzie zawiadomienie osoby podejrzanej o stosowanie przemocy domowej o wszczęciu procedury "Niebieskiej Karty" pod jej nieobecność. Zakończenie procedury "Niebieskiej Karty" nastąpi w przypadku ustania przemocy domowej i uzasadnionego przypuszczenia, że zaprzestano dalszego stosowania przemocy (lub rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania działań). Dodatkowo wprowadzono obowiązek monitorowania sytuacji osób uczestniczących w procedurze "Niebieskiej Karty" przez okres 9 miesięcy po jej zakończeniu.

Nadal główną przyczyną agresji są problemy związane z uzależnieniem od alkoholu. Gdy wskazano, iż osoba wobec której prowadzona jest procedura Niebieskiej Karty a nadużywa alkoholu, w stosunku do takiej osoby podejmuje się działania we współpracy z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Punktem Konsultacyjnym dla Osób z Problemem Alkoholowym lub Przemocą w Rodzinie.

Tabela nr 3. Liczba wniosków do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Poświętnem w latach 2022-2024.

Rok	Liczba wniosków do GKRPA	W tym liczba wniosków z Grupy diagnostyczno-pomocowej
2022	??	0
2023	9	0
2024	10	1

Zródło: Opracowanie własne GOPS w Poświętnem

Według danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Poświętnem ze świadczeń pomocy społecznej w 2024 r. skorzystały 199 osoby. Najczęstszą przyczyną korzystania z pomocy jest ubóstwo oraz bezrobocie.

Z informacji uzyskanych z ewidencji ludności Urzędu Gminy Poświętne wynika, że na dzień 31.12.2024 r. teren gminy zamieszkiwało 3259 mieszkańców.

Tabela nr 4 Liczba osób zameldowanych na terenie Gminy Poświętne w latach 2022-2024

L.p.	Rok	Liczba osób
1	2022	3329
2	2023	3290
3	2024	3259

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Ewidencji Ludności Urzędu Gminy w Poświętnem.

Liczba ludności zamieszkującej gminę Poświętne z roku na rok maleje, spowodowane jest to niskim przyrostem naturalnym.

Na terenie gminy Poświętne jest wiele osób korzystających z pomocy społecznej. Część mieszkańców nie radzi sobie z problemami życiowymi i potrzebuje wsparcia. Rolą gminy w zakresie realizacji zadań z pomocy społecznej jest zaspokojenie niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin oraz umożliwienie życia w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Tabela nr 5 Liczba rodzin objętych pomocą społeczną

ROK	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	Świadczenie pieniężne	Świadczenie niepieniężne
2022	124	379	211	82	132
2023	116	348	191	76	118
2024	103	308	169	74	103

Zródło: Opracowanie własne GOPS w Poświętnem na podstawie sprawozdań rocznych MRiPS-03 2022-2024.

Istotnym obszarem programu powinna być też szeroko rozumiana działalność profilaktyczna, aby nie dopuścić do powstawania i rozprzestrzeniania się zjawiska przemocy oraz efektywnie chronić przed przemocą potencjalne ofiary. Podsumowanie diagnozy problemu przemocy może stanowić też dokonana analiza SWOT. Jej wynik przedstawia się następująco:

Analiza SWOT sytuacji społecznej na terenie Gminie Poświętne w kontekście przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony ofiar przemocy domowej	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
Funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup diagnostyczno - pomocowych w zakresie przemocy domowej.	Brak współpracy ze strony sprawców przemocy
Dostęp do bezpłatnego poradnictwa psychologicznego na poziomie gminy (Punkt Konsultacyjny)	Słabo rozwinięta sieć placówek udzielających długookresowego schronienia osobom doświadczającym przemocy domowej
Współpraca służb i instytucji w ramach prac Zespołu Interdyscyplinarnego i grup diagnostyczno - pomocowych	Brak lokali socjalnych i mieszkań chronionych na terenie gminy dla osób doświadczających przemocy
Podnoszenie kompetencji osób pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy	Niedostateczna wiedza przedstawicieli instytucji realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej o wzajemnych kompetencjach
Prowadzenie działalności edukacyjno-informacyjnej	Mało rozwinięta sieć placówek udzielających długookresowego schronienia osobom doświadczającym przemocy domowej
SZANSE	ZAGROŻENIA
Zmiany w przepisach prawnych umożliwiających skuteczne formy niesienia	Negatywne wzorce zachowań społecznych

pomocy rodzinom zagrożonych przemocą	
Dostęp do konferencji, kursów, szkoleń, publikacji które wpływają na zwiększenie kompetencji osób zaangażowanych w realizację zadań w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej	Problem uzależnienia od alkoholu, narkotyków w rodzinach
Kampanie informacyjne wpływające na poprawę świadomości społeczności lokalnej	Mała wiedza na temat funkcjonowania placówek świadczących pomoc osobom pokrzywdzonym
Korzyści wynikające z możliwości pozyskania środków finansowych na realizację zadań również ze środków zewnętrznych	Bierność świadków przemocy
Zwiększanie dostępności do działań terapeutycznych dla osób doświadczających przemocy.	Współuzależnienie członka rodziny

VII. CELE PROGRAMU

Cel główny:

- Zwiększenie skuteczności działań związanych z przeciwdziałaniem przemocy domowej oraz zmniejszenie zjawiska przemocy na terenie Gminy Poświętne.

Cele szczegółowe:

- Zmniejszenie skali przemocy domowej na terenie Gminy Poświętne;
- Podnoszenie świadomości społecznej i wrażliwości na zjawisko związane z przemocą w rodzinie;
- Zwiększenie skuteczności działań wobec osób stosujących przemoc domową;
- Zwiększenie poziomu kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej w celu podniesienia jakości i dostępności świadczonych usług

L.P.	Cel	Działania	Realizatorzy/ partnerzy	Termin realizacji
1	Zmniejszenie skali przemocy domowej na terenie Gminy Poświętne	- diagnozowanie problemu przemocy domowej; - Realizowanie procedury "Niebieskiej Karty" - opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach; - dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań; - inicjowanie interwencji w środowiskach dotkniętych przemocą; - Zapewnienie bezpieczeństwa osobom doświadczającym przemocy domowej w taki sposób jak np. zapewnienie schronienia,	- Zespół Interdyscyplinarny - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej - Policja - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych - oświata - służba zdrowia	2025-2030

		udzielenie pomocy finansowej i rzeczowej, - Publikowanie na stronie internetowej Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej informacji o lokalnym systemie pomocy i wsparcia osób uwikłanych w zjawisko przemocy domowej		
2	Podnoszenie świadomości społecznej i wrażliwości na zjawisko związane z przemocą w rodzinie	- propagowanie skutecznych sposobów powstrzymywania przemocy; - Podnoszenie świadomości społecznej w zakresie zjawiska przemocy i sposobów radzenia sobie z problemem poprzez: organizację lokalnych akcji i kampanii lub przyłączenie się do ogólnokrajowych kampanii społecznych na temat przeciwdziałania przemocy domowej - dystrybucja ulotek i informacji na temat przemocy i jej skutków; - Edukowanie dzieci i młodzieży w zakresie radzenia sobie z przejawami agresji i przemocy, w tym przeprowadzanie programów profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy i cyberprzemocy, - Podnoszenie wiedzy społeczności lokalnej (w tym także rodziców) na temat przemocy domowej m.in. poprzez organizowanie prelekcji, spotkań rodzinnych itp - organizowanie konkursów, np. plastycznych, wśród dzieci i młodzieży w zakresie zapobiegania przemocy - współuczestnictwo w kampaniach i programach społecznych dotyczących przemocy domowej; - edukacja, szkolenie i podnoszenie kompetencji kadr zajmujących się pracą w obszarze przemocy domowej. - Rozpowszechnianie informacji o instytucjach udzielających pomocy w sytuacjach doświadczania przemocy domowej,	- Zespół Interdyscyplinarny - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej - Policja - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych - oświata - służba zdrowia	2025-2030
3	Zwiększenie skuteczności działań wobec osób stosujących przemoc domową,	- Motywowanie i kierowanie osób stosujących przemoc do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych lub psychologiczno- terapeutycznych, - Prowadzenie rozmów z osobami nadużywającymi alkoholu i stosującymi przemoc domową, - Informowanie o konsekwencjach stosowania przemocy domowej, o możliwościach podjęcia leczenia lub terapii dla osób stosujących przemoc domową,	- Zespół Interdyscyplinarny - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej - Policja - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych - oświata - służba zdrowia	

		- Kierowanie wniosków do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w sprawie zastosowania obowiązku podjęcia leczenia odwykowego w związku z nadużywaniem alkoholu, - Współpraca z innymi podmiotami działającymi na terenie gminy mająca na celu realizację działań zmierzających do ograniczenia zjawiska przemocy domowej		
4	Zwiększenie poziomu kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej w celu podniesienia jakości i dostępności świadczonych usług	- Systematyczne prowadzenie szkoleń dla wszystkich przedstawicieli podmiotów, podejmujących działania na rzecz rodzin dotkniętych przemocą domową (w tym szczególności zadbanie o sferę psychiczną pracowników poprzez szkolenia z zakresu radzenia sobie ze stresem, motywacji, a także przeciwdziałania wypaleniu zawodowemu), - Zapewnienie dostępu pracownikom zaangażowanym w przeciwdziałanie przemocy domowej dostępu do specjalistycznej literatury, materiałów edukacyjnych.	- Zespół Interdyscyplinarny - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej - Policja - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych - oświata - służba zdrowia	2025-2030

IX. FINANSOWANIE PROGRAMU

Źródłem finansowania zadań Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2025-2030 są środki finansowe budżetu Gminy Poświętne oraz środki zewnętrzne pozyskiwane w ramach programów i konkursów na dofinansowanie zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.

X. MONITORING I EWALUACJA

Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Ofiar Przemocy Domowej na lata 2025-2030 dla Gminy Poświętne funkcjonujący w sposób przedstawiony w niniejszym dokumencie obejmuje zarówno zadania gminy w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej oraz pracy z doświadczającymi przemocy i sprawcami przemocy domowej.

Monitorowanie programu będzie się odbywało poprzez zbieranie informacji od członków Zespołu Interdyscyplinarnego, co umożliwi wgląd w realizację podejmowanych działań oraz ocenę ich skuteczności. Na każdym etapie realizacji członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego w Poświętnem, jak również inni pracownicy podmiotów współpracujących mogą zgłaszać swoje uwagi i opinie o programie wnoszone do protokołu posiedzenia Zespołu Interdyscyplinarnego. Za monitoring realizacji programu odpowiedzialny jest Zespół Interdyscyplinarny.

Ocena realizacji programu nastąpi w rocznych przedziałach czasowych i zostanie sporządzona na podstawie informacji pozyskanych od podmiotów współpracujących w Zespole

Interdyscyplinarnym. Podmiotem odpowiedzialnym za zaplanowanie i zrealizowanie ewaluacji będzie Zespół Interdyscyplinarny w Poświętnem.